

The Holy See

Вельмишановні Представники
Всеукраїнської Ради Церков і Релігійних
Організацій!

1. Щиро вдячний усім тим, хто уможливив цю нашу сьогоднішню зустріч, яка дає мені добру нагоду під час цього візиту ближче познайомитись з кожним з Вас, що представляєте різні Церкви й релігійні Організації в Україні. Звертаюсь до всіх вас зі щирим та шанобливим привітом. Від щирого серця даю мою високу оцінку діяльності, яку Всеукраїнська Рада Церков здійснює для сприяння й збереження духовних і релігійних цінностей, таких необхідних для побудови по-справжньому вільного й демократичного суспільства. Ваша заслужена Організація немало сприяє створенню умов для щораз більшого порозуміння між членами різних Церков і релігійних Організацій, у взаємній пошані і постійному пошуку щирого та успішного діалогу. Тут не можу не згадати ваших похвальних старань на користь миру між людьми й народами.

2. Ваше буття, ваша щоденна праця у конкретний спосіб засвідчують наскільки релігійний фактор є істотною частиною особистої ідентичності кожної людини, будь-якої раси, народу чи культурної приналежності. Релігія, практикована смиренним і щирим серцем, вносить особливий і незамінний вклад, сприяючи справедливому й братерському суспільству.

Чи могла б бути насправді демократичною та Держава, яка повністю не шанує релігійної свободи громадян? Нема справжньої демократії там, де нехтують однією з основних людських свобод. Також і Україна впродовж довгого й болісного періоду диктатур зазнала спустошливих наслідків атеїстичного гноблення, яке пригнічує людину та підкоряє її рабському режимові. Тепер перед вами стоять невідкладні завдання соціальної та моральної перебудови Країни. Вашою діяльністю ви покликані до того, щоб внести суттєвий вклад у це діло, показуючи при цьому, що тільки у дусі пошани до релігійної свободи можливо будувати суспільство у повністю людському вимірі.

3. Насамперед вітаю вас, дорогі Брати, об'єднані спільною вірою у Христа, що помер і воскрес. Жорстоке комуністичне переслідування не змогло викоринити з душі українського народу прагнення до Христа і Його Євангелія, бо ця віра була частиною його історії і його власного життя. На цій вашій Землі, коли йде мова про релігійну свободу, думка мимоволі

лине до славних початків християнства, яке вже більше як тисячу років позначає його культурну й соціальну ідентичність. З хрещенням князя Володимира й народу Русі, у 988 році на берегах Дніпра почалось зародження віри і християнського життя. Потім звідси Євангеліє дійшло до різних народів, що проживали у східній частині європейського континенту. Я бажав про це пригадати в Апостольському Листі *Ідіть по всьому світу (Euntes in mundum)*, написаному з нагоди тисячоліття Хрещення Київської Русі, підкреслюючи як з цієї події почала значно поширюватись місійна діяльність: "на Захід аж до Карпатс Карпатських гір, від берегів Дніпра аж до Новгороду, і від берегів Волги... до берегів Тихого океану і ще далі" (н. 4; див. також Послання *Великий Дар Хрещення (Magnum Baptismi donum)*, н. 1).

У той час, коли між Римом і Константинополем ще існувала повна єдність, святий Володимир, за прикладом княгині Ольги, віддав усі свої сили збереженню духовної ідентичності свого народу, сприяючи у той сам час включенню Русі в сукупність інших Церков.

Процес інкультурації віри, який позначив історію цих народів аж до сьогодні, розвинувся завдяки невтомній праці місіонерів з Константинополя.

4. Україно, Богом благословенна Земле, християнство становить невід'ємну частину твоєї громадянської, культурної й релігійної ідентичності! Ти виконувала й далі виконуєш важливе завдання у великій сім'ї слов'янських Народів і європейського Сходу. Зі спільного християнського коріння зумій взяти життєдайні соки, якими будеш продовжувати зрошувати у третьому Тисячолітті паростки виноградної лози твоїх церковних Спільнот.

Християни України, нехай Господь вам допомагає споглядати разом на славні початки вашої Країни. Нехай допомагає вам спільно наново відкрити надійні аргументи шанобливого й мужнього екуменічного шляху, шляху зближення і взаєморозуміння, завдяки добрій волі кожного.

Нехай наблизиться день віднайденого сопричастя усіх Христових учнів, того сопричастя, що його так палко благав Господь перед своїм поверненням до Отця (пор. *Ів 17, 20-21*).

5. Мої вітання шлю також вам, Представники інших Релігій та релігійних Організацій, що в Україні тісно співпрацюєте з християнами. Це характерна ознака вашої Землі, яка завдяки своєму особливому розташуванню й обрисам, становить природний міст не тільки між Сходом і Заходом, але також і між народами, які тут знаходяться вже від багатьох століть. Це народи відмінні своїм історичним походженням, культурними традиціями, релігійними віруваннями. Хотів би пригадати численну присутність євреїв, що становлять спільноту, яка сильно закорінена в українському суспільстві й культурі. Також і вони вистраждали несправедливості й переслідування, за те, що залишились вірними релігії своїх батьків. Хто зможе забути про цю жахливу данину крові, якою вони заплатили за фанатизм ідеології, яка

захищала перевагу однієї раси над іншими? Власне тут, у Києві, у місцевості Бабин Яр, під час нацистської окупації за кілька днів вбито величезну кількість людей, серед яких понад 100 000 євреїв. Це був один серед багатьох найжорстокіших злочинів, які, на жаль, була змушена записати історія у минулому столітті.

Нехай спогад про цю подію смертоносного безумства послужить для всіх корисною пересторогою. На яку жорстокість здатна людина, яка себе обманює, що може обійтися без Бога! Бажання Йому протиставитись і поборювати кожен релігійний вияв, у деспотичний спосіб проявилось також і в атеїстичному та комуністичному тоталітаризмі. Про це пригадують нам у цьому місті пам'ятники жертвам *Голодомору*, жертвам у *Биківні*, загиблим в Афганістані, щоб згадати, принаймні, деяких. Нехай спогад про цей болісний досвід допоможе сучасному людству, особливо молодим поколінням, відкинути кожну форму насильства та зростати у пошані до гідності людини, зберігаючи закорінені у ній основні права, серед яких не останнє місце займає право на релігійну свободу.

6. До спогаду про масове вбивство євреїв, хочу додати згадку про злочини, заподіяні політичними силами проти мусульманської громади в Україні. Думаю, зокрема, про татар, вивезених із Криму в азіатські республіки Радянського Союзу, які тепер бажують повернутися на землю їхнього походження. Дозвольте мені, із цього приводу, висловити побажання, щоб через відкритий, витривалий і чесний діалог можна було знайти відповідні розв'язки, завжди зберігаючи атмосферу щирої толерантності та активної співпраці задля спільного добра.

У цьому витривалому ділі захисту людини і справжнього суспільного добра, віруючі повинні виконати особливе завдання. Разом вони можуть дати ясне свідчення першості духа перед матеріальними потребами, на які людина має право. Разом вони можуть свідчити, що бачення світу, яке ґрунтується на Бозі, є гарантією також і невід'ємної цінності людини. Якщо заберемо Бога із світу, то в ньому не залишиться нічого по-справжньому людського. Якщо людина не дивиться в небо, то вона втрачає обрії своєї земної дороги. В основі кожного справжнього гуманізму завжди лежить покірне й довірливе признание першості Бога.

7. Дорогі друзі! Дозвольте мені саме такими словами привітати вас наприкінці цієї нашої родинної зустрічі. Усім вам, вашим Церквам і релігійним Організаціям поновлюю запевнення моєї пошани й любові. Великим є ваше посланництво у цей історичний початок тисячоліття. Не зупиняйтесь у спільних пошуках щораз більшого взаємного обміну духовними цінностями у свободі та толерантністю у справедливості. У цьому полягає найвизначніший вклад, який ви можете дати цілісному поступові українського суспільства.

Єпископ Риму, який цими днями стає паломником надії у Києві та Львові, обнімає віруючих кожного міста й села любої української землі. Він запевняє Вам, тут присутнім і всім віруючим, свій молитовний спогад, щоб Всевишній наповнив вас Своєю благодаттю. Нехай

же Господь, люблячий і милосердний Отець, благословить вас, тут присутніх, ваші Церкви й ваші релігійні Організації. Нехай благословить і береже улюблений український народ. Нині й навіки!